

Ordning och reda i välfärden SOU 2016:78 (dnr Fi2016/04014/K)

Remissvar på Valfärdsutredningen från Skolgruppen inom Gemensam välfärd

SKOLAN MÅSTE VARA LIKVÄRDIG

I direktiven för Valfärdsutredningen ingår att lämna förslag som säkrar likvärdighet, kvalitet och samhällsekonomisk effektivitet.

Formatted: Font: (Default) Times New Roman, Font color: Auto

En skola för alla är ett centralt mål som insatser inom skolområdet bör bedömas mot. Det är synnerligen illa att utvecklingen på skolans område visar en negativ trend i detta avseende. Bristen på likvärdighet drabbar huvudsakligen lågpresterande elever som blir fler i antal och presterar sämre. Det fria skolvalet och marknadsiseringen har lett till en tilltagande uppdelning av elever med olika bakgrund och behov. Elever med bättre förutsättningar samlas i friskolor och elever med sämre förutsättningar i kommunala skolor. Undervisningens nivå och elevernas motivation riskerar att sjunka i de drabbade skolorna som ett resultat av segregationen. Systemet med vinstdrivna företag inom skolområdet gör att företagen, för att optimera vinsten, strävar efter att dra till sig elever med goda studieförutsättningar och exkludera andra för att hålla kostnaderna nere. Aktiebolag måste gå med vinst och har inget intresse av att arbeta med elever som av olika anledningar medför högre kostnader.

Formatted: Font: (Default) Times New Roman, Font color: Auto

Skolan ska ge alla elever likvärdiga förutsättningar till framgång i sina studier medan det nu etablerade systemet leder till exkludering av elever från en undervisning av god kvalitet.

Formatted: Font: (Default) Times New Roman, Font color: Auto

Sammanhållna klasser, med en blandning av elever med olika förutsättningar, har tidigare gett goda resultat, och åtskillig forskning och erfarenhet visar att inte minst lågpresterande elever gynnas av en skolmiljö där kamrateffekter och lärarnas förväntningar skapar bättre förutsättningar. Professor Leif Lewin har konstaterat att det fria skolvalet har lett till ökad segregation mellan skolor och därmed har försvårat kommunernas likvärdighetsuppdrag.

Marknadsiseringen bygger in en osund konkurrens mellan skolor där det främsta medlet för marknadsföring är betygssättningen. Konsekvensen blir uppblåsta betyg för att tillgodose förväntningar hos elever och föräldrar (med hot om att byta skola om man inte är nöjd med betygssättningen), men också för att öka skolans attraktivitet genom att kunna peka på goda resultat = höga betygsnivåer. Detta är uppenbart ett systemfel som motverkar skolans demokratiska uppdrag och den kvalitet som ingår i utredningens direktiv att väga in.

Direktiven för Valfärdsutredningen innebär en begränsning när det gäller att diskutera och föreslå lösningar på många av de problem som berörts ovan. Utvecklingen på skolans område kommer att tvinga fram en fortsatt diskussion och nödvändiga förändringar, dessvärre efter att

skadeverkningarna från det gällande systemet fått ännu större genomslag. Kraftfulla åtgärder behöver snarast vidtas. Inom det begränsade perspektiv som gäller för utredningen vill vi uttala vårt stöd för åtgärder som föreslås i Likvärdighetsagendan som presenterats av LO, Lärarnas riksförbund och Lärarförbundet. Sådana åtgärder arbetar i rätt riktning mot likvärdighet, kvalitet och samhällsekonomisk effektivitet.

För skolgruppen

Peter Emsheimer